

Uz sākumlapu>Jūsu tiesības>Pamattiesības>Uzņēmējdarbība un cilvēktiesības

Uzņēmējdarbība un cilvēktiesības

Horvātija

1. Kāda tiesas aizsardzība man kā cietušam no cilvēktiesību pārkāpumiem, kas ir saistīti ar darījumdarbību, ir pieejama jūsu valstī? Vai šī aizsardzība ietver arī kompensāciju?

Cilvēktiesību pārkāpumos cietušie var vērsties tiesā savu tiesību aizsardzībai:

civilprocesā, kurā tiem par labu var piešķirt mantiska vai nemantiska (nemantiskā — personīgo tiesību aizskāruma gadījumā) kaitējuma kompensāciju [1]; **kriminālprocesā**, kurā cietuši persona var iesniegt prasību par zaudējumu atlīdzināšanu, kas tai nodarīti nozieguma rezultātā.

Civilprocesa likuma (*Zakon o parničnom postupku*) (*Narodne Novine* (NN; Horvātijas Republikas Oficiālais Vēstnesis) Nr. 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, un 70/19) 1. pants paredz, ka šis likums regulē procesuālos noteikumus, saskaņā ar kuriem tiesas veic uzklauššanu un iztiesā tiesvedības procesus par cilvēka un pilsoņa tiesībām un pienākumiem, pilsoņu personiskajām un ģimenes attiecībām, kā arī darba tiesību, komerciesību, īpašumtiesību un citu privātiesību procesos, ja vien dažos no tiem likumā nav paredzēti noteikumi par iztiesāšanu citā procesā. Civilprocesa likuma 185. pants arī paredz, ka civilprocesu uzsāk, ceļot prasību tiesā.

Ar darba attiecībām saistītā procesā, jo īpaši, nosakot termiņus un plānojot sēdes, tiesa vienmēr pievērš īpašu uzmanību tam, ka darba attiecību strīdi ir jāatrisina steidzami.

2. Vai jums ir īpaši noteikumi attiecībā uz rupjiem cilvēktiesību pārkāpumiem? Vai šie noteikumi attiecas uz noziedzumiem pret vidi vai smagu darbaspēka ekspluatāciju?

Kriminālprocesa likuma (*Zakon o kaznenom postupku*, NN Nr. 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 un 126/19)

43. pantā ir paredzēts vispārējs visu noziedzumos cietušo personu tiesību kopums (tiesības uz noziedzumos cietušo atbalsta pakalpojumiem, tiesības uz efektīvu psiholoģisko un citu ekspertu palīdzību un likumā noteiktā cietušo atbalsta sniegšanas iestāžu, organizāciju vai institūciju atbalstu, tiesības uz aizsardzību no iebiedēšanas un atbaidības, tiesības uz cietušā cieņas aizsardzību iztaujāšanas un liecību iegūšanas laikā, tiesības tikt uzklauštam pēc sūdzības iesniegšanas bez nepamatotas kavēšanās, tiesības uz turpmāku uzklauššanu rīkošanu tikai tiktāl, cik tas nepieciešams kriminālprocesā, tiesības uz minimālu medicīnisku iejaukšanos un medicīnisku procedūru veikšanu tikai tad, ja tas noteikti nepieciešams kriminālprocesā, tiesības iesniegt pieteikumu par apsūdzības uzturēšanu un civilprasību saskaņā ar Kriminālkodeksa (*Kazneni zakon*) noteikumiem, tiesības piedalīties kriminālprocesā kā cietušajam, tiesības tikt informētam par sūdzības noraidīšanu un faktu, ka prokurors (*državni odvjetnik*) atteicies uzturēt apsūdzību, kā arī tiesības pārņemt apsūdzības uzturēšanu no prokurora, tiesības uz prokurora paziņojumu par darbībām, kas veiktas uz cietušā sūdzības pamata, un tiesības iesniegt sūdzību amatā augstākam prokuroram, tiesības pēc pieprasījuma un bez nepamatotas kavēšanās tikt informētam par apsūdzētā aizturēšanas vai pirmstiesas aresta izbeigšanu vai bēgšanu no tā, notiesātā atbrīvošanu pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas, un par visiem pasākumiem cietušā aizsardzībai, tiesības pēc pieprasījuma tikt informētam par galīgo lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu, kā arī citas likumā paredzētās tiesības).

Kriminālprocesa likuma 44. pantā ir paredzētas īpašas tiesības no cilvēku tirdzniecības (ko var izdarīt arī, lai ar piespiedu darbu vai kalpību ekspluatētu personas darbu) cietušām personām, kurām papildus likuma 43. pantā paredzētajām tiesībām ir tiesības arī uz bezmaksas konsultāciju pirms iztaujāšanas un bezmaksas pārstāvi uz valsts rēķina, uz tā paša dzimuma un atkārtoti, ja iespējams, tās pašas personas veiktu iztaujāšanu policijas vai prokuratūras iecirknī (*državno odvjetništvo*), tiesības neatbildēt uz jautājumiem, kas nav saistīti ar noziedzumu un attiecas uz cietušā privāto dzīvi, lūgt iztaujāšanu veikt, izmantojot audiovizuālus līdzekļus, tiesības uz personas datu aizsardzību un sabiedrības nepielaišanu procesam.

[Kriminālprocesa likuma] 43.a pants un Noteikumi par cietušo individuālas izvērtēšanas metodēm (*Pravilnik o načinu provedbe pojedinačne procjene žrtve*, NN Nr. 106/17, turpmāk — Noteikumi) paredz cietušā individuālu izvērtēšanu, lai noteiktu, vai noziedzumā cietušajam ir nepieciešami īpaši aizsardzības pasākumi, un, ja šāda vajadzība tiek atzīta par nepieciešamu — lai noteiktu, kādi īpašie aizsardzības pasākumi (ieskaitot procesuālos aizsardzības pasākumus, piemēram, īpašus iztaujāšanas paņēmienus, sakaru tehnoloģiju izmantošanu, lai izvairītos no vizuāla kontakta ar vainīgo, sabiedrības nepielaišanu procesam, tā paša dzimuma un atkārtoti, ja iespējams, tās pašas personas veiktu iztaujāšanu, uzticamas personas pavadību, personas datu aizsardzību) jāpiemēro, sekmējot bezmaksas konsultācijas uz valsts rēķina, kā arī citus likumā paredzētus pasākumus. Tiek ņemts vērā, ka smagi noziedzumi citstarp ietver arī cilvēku tirdzniecību un organizēto noziedzību, neaprobežojoties ar to, tādēļ ir ietverti noziedzumi pret vidi, ja tie izdarīti noziedzīgā organizācijā.

Cietušo tiesību aizsardzību Horvātijas Republikā garantē krimināltiesību akti, kā arī Horvātijas konstitūcija (*Ustav Republike Hrvatske*), un to ievērošanu nodrošina valsts tiesas. Kad ir izsmelti visi valsts līmenī pieejamie tiesību aizsardzības līdzekļi, cietušie kā pēdējo iespēju var sākt tiesvedību Eiropas Cilvēktiesību tiesā Strasbūrā, ja tie uzskata, ka valsts līmenī ir pārkāptas to pamattiesības, ko garantē Eiropas Cilvēktiesību konvencija.

3. Esmu cietis no cilvēktiesību pārkāpumiem, ko izraisījis Eiropas starptautiska uzņēmuma darbība un kas izdarīti ārpus ES. Ja es neesmu ES pilsonis vai nedzīvoju ES, vai es varu vērsties jūsu valsts tiesās? Ar kādiem nosacījumiem varu apgalvot, ka manas tiesības ir pārkāptas? Kur es varu atrast papildu informāciju?

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 27. pantu Horvātijas tiesām ir jurisdikcija iztiesāt ar starptautisko elementu saistītus strīdus, ja šāda jurisdikcija ir tieši paredzēta likumā vai starptautiskā līgumā.

Starptautisko privātiesību likums (*Zakon o međunarodnom privatnom pravu*, NN Nr. 101/17) attiecībā uz civillietu un komercietu jurisdikciju tieši paredz piemērot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (turpmāk — Briseles I regula) tās darbības jomā un attiecina tās piemērošanu situācijām, kas skar trešās valstis.

Saskaņā ar Briseles I regulas 4. pantā iekļauto pamatnoteikumu par jurisdikciju pret personām, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, neatkarīgi no to valstspiederības prasība ir jāceļ to domicila valsts tiesās. 63. pants paredz, ka juridisko personu domicils ir to statūtos noteiktā atrašanās vieta, galvenais birojs vai galvenā darbības vieta.

Situācijas, kurās pret atbildētāju var celt prasību dalībvalstī, kas nav tā domicila valsts, ir paredzētas 7.–9. pantā (īpašā jurisdikcija). Tādēļ jurisdikciju ārpuslīgumiskās attiecībās nosaka 7. panta 2. punkts, kas paredz, ka pret personu, kuras domicils ir dalībvalstī, var celt prasību citā dalībvalstī lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību vai kvazideliktu — tās vietas tiesās, kur iestājies vai var iestāties notikums, kas rada kaitējumu.

Starptautisko privāttiesību likuma 58. pants paredz nepieciešamo jurisdikciju šādi: ja šā likuma, citu Horvātijas likumu vai Horvātijā spēkā esošu starptautisko līgumu noteikumu piemērošana nerada jurisdikciju attiecībā uz atbildētāju, kura domicils ir trešā valstī un ja procesu nevar vai nav pamata domāt, ka to varētu rīkot ārvalstīs, Horvātijas tiesām ir jurisdikcija, ja procesa priekšmets ir pietiekami saistīts ar Horvātiju, lai procesa rīkošana Horvātijā būtu lietderīga.

4. Vai tiesībsargs, līdztiesības atbalsta struktūras vai valsts civiltiesību iestādes var atbalstīt personas, kuras cietušas no civiltiesību pārkāpumiem saistībā ar darījumdarbību, kurus ārpus Eiropas Savienības izdarījuši Eiropas pārrobežu uzņēmumi? Vai šīs struktūras var izmeklēt manu lietu, ja es neesmu ES pilsonis un nedzīvoju ES? Vai jūsu valstī ir citi valsts dienesti (piemēram, darba vai vides inspekcija), kas var izmeklēt manu lietu? Kur es varu atrast informāciju par savām tiesībām?

Saskaņā ar Tiesībsarga likumu (*Zakon o pučkom pravobranitelju*) Horvātijas tiesībsargs atbild par to, lai tiktu izskatītas tikai sūdzības par esošiem normatīvo aktu pārkāpumiem un pārkāpumiem valsts iestāžu, vietējo un reģionālo pašvaldību un publiski tiesiski pilnvaroto juridisko personu darbā, kas savukārt nozīmē, ka nav atļauts izmeklēt sūdzības, kas ir saistītas ar normatīvo aktu pārkāpumiem privātajā sektorā. Turklāt saskaņā ar 20. pantu ikviens, kurš uzskata, ka viņa konstitucionālās vai juridiskās tiesības un brīvības ir apdraudētas vai pārkāptas ar šo iestāžu nelegālu vai prettiesisku rīcību, var celt prasību kompetentā tiesā. Tādēļ personai, kura vēlas iesniegt sūdzību tiesībsarga birojam (*Ured pučkog pravobranitelja*), nav jābūt ES pilsonim, bet vienas iestādes (vai vairāku iestāžu) izdarīts civiltiesību pārkāpums ir priekšnoteikums, lai tiesībsargs risinātu sūdzību. Tomēr, tā kā Horvātijas tiesībsarga birojs bieži saņem sūdzības par privāto sektoru, iedzīvotāju pieredze un sūdzības tiek izmantotas gan gada pārskatos, gan piedaloties juridiskos procesos un lūdzot paredzēt īpašus pasākumus, bez kuriem nebūtu iespējams panākt augstāku tiesībsargdzesības un iedzīvotāju aizsardzības līmeni.

No otras puses, Diskriminācijas novēršanas likums (*Zakon o suzbijanju diskriminacije*) attiecas uz visu valsts iestāžu, vietējo un reģionālo pašvaldību un publiski tiesiski pilnvaroto juridisko personu darbību, kā arī uz visu juridisko un fizisko personu darbību, jo īpaši jomās, kas attiecas uz nodarbinātības un darba apstākļiem, piekļuvi pašnodarbinātības un pakļautības darbībām, ieskaitot atlases kritērijus, kā arī darbā pieņemšanu un paaugstināšanas nosacījumiem, piekļuvi visu veidu karjeras konsultācijām, arodmācībām, pārkvalifikācijai, izglītībai, zinātnei un sportam, sociālajai drošībai, ieskaitot sociālo nodrošinājumu, pensiju un veselības apdrošināšanai, tiesu iesādēm un pārvaldei, publiskajai informācijai un plašsaziņas līdzekļiem, piekļuvi preču un pakalpojumu sniegšanai un saņemšanai, dalībai arodbiedrībās, pilsoniskās sabiedrības organizācijās, politiskajās partijās un citās organizācijās, un to darbībām, kā arī kultūras un mākslinieciskajai jaunradei.

Turklāt tiesībsarga birojs kā centrālā diskriminācijas apkarošanas iestāde pieņem visu fizisko un juridisko personu ziņojumus un izvērtē atsevišķus ziņojumus, lai varētu izdot juridiski nesaistošus ieteikumus, atzinumus, priekšlikumus un brīdinājumus nolūkā novērst diskrimināciju un aizsargāt diskriminēto personu tiesības. Tas var arī piedalīties tiesvedībā tiesā, iestājoties tās personas pusē, kura sūdzējies par diskrimināciju, vai celt apvienotu prasību tiesā par aizsardzību no diskriminācijas, ja tas pierāda varbūtību, ka ar atbildētāja rīcību ir pārkāptas daudzu personu tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi tādēļ, ka tās ir saistītas ar likumā atzītajām tiesībām un vērtībām (rasi vai tautību, ādas krāsu, dzimumu, valodu, reliģisko, politisko vai citu pārliecību, valstisko vai sociālo izcelsmi, mantu, dalību arodbiedrībā, izglītību, sociālo stāvokli, laulības vai ģimenes stāvokli, vecumu, veselības stāvokli, invaliditāti, ģenētisko iedzimtību, dzimtes identitāti vai izpausmi, seksuālo orientāciju). Personai, kurai ir atļauts iesniegt tiesībsargam sūdzību par diskrimināciju, nav jābūt ES pilsonim.

Jaunais **Trauksmes cēlēju aizsardzības likums** (*Zakon o zaštitu prijavitelja nepravilnosti*), kas ir spēkā no 2019. gada 1. jūlija, paredz, ka trauksmes cēlji var sazināties ar tiesībsargu un lūgt savu tiesību aizsardzību, ja trauksmes cēlētājam pierāda, ka tas par pārkāpuma paziņošanu ir vai varētu tikt nodarīts kaitējums. Saskaņā ar šo likumu personai, kura vēlas iesniegt sūdzību, nav jābūt ES pilsonim, un tiesībsargs var rīkoties, lai aizsargātu publiskā vai privātā sektora trauksmes cēlēju (piezīme: "trauksmes cēlētājs" likumā ir definēts kā *persona, kurai ir zināms un kura ir ziņojusi par pārkāpumiem, kas ir saistīti ar darba devēja veiktā darba izpildi, piemēram, normatīvo aktu, noteikumu, ētikas vai rīcības kodeksu, uzņēmumu iekšējo normatīvo aktu pārkāpumiem*). Ir jāuzsver, ka darba izpilde ietver ne tikai darba attiecības, bet arī brīvprātīgo darbu, darbu uz pagaidu pakalpojumu līguma pamata, studentu darbu u. c. Trauksmes cēlētājam var būt arī persona, kura piedalījies darbā pieņemšanas procesā kā kandidāts.

Turklāt Horvātijas Republikai kā valstij, kas pievienojas ESAO Investīciju komitejai kā neatkarīgai uzraudzības darba struktūrai, attiecībā uz atbildīgu darījumdarbību, proti, civiltiesību, jo īpaši darba tiesību, un vides aizsardzību, ir pienākums īstenot šādas nostādnes: sniegt informāciju par atbildīgu darījumdarbību tīmekļa vietnē, apstrādāt pieprasījumus, veikt mediāciju, lai risinātu varbūtējas bezatbildīgas darījumdarbības veicēja rīcības izraisītās problēmas, un sazināties ar ieinteresētajām personām, lai izvairītos no tiesvedības.

Horvātijā ir arī izveidoti Valsts inspekcija (*Državni inspektorat*), ko veido kompetentas nodaļas un dienesti (piemēram, Darba aizsardzības uzraudzības nodaļa un Darba attiecību uzraudzības nodaļa).

Sīkāku informāciju par Valsts inspekcijas vai minēto nodaļu un dienestu darbu un to kompetenci var atrast šādās tīmekļa vietnēs:

[Kontaktinformācija](#)

[Darba aizsardzības uzraudzības nodaļa](#)

[Darba attiecību uzraudzības nodaļa](#)

5. Vai jūsu valsts paredz Eiropas pārrobežu uzņēmumiem pienākumu izveidot sūdzību izskatīšanas mehānismus vai mediāciju attiecībā uz pārkāpumiem, ko izraisījusi to darījumdarbība? Vai šie pienākumi attiecas arī uz pārkāpumiem, kas izdarīti ārpus Eiropas Savienības? Kas jūsu valstī atbild par šo darbību uzraudzību? Vai ir publiski pieejami ziņojumi, kas sniegtu informāciju par sistēmas darbību?

Horvātijā nenosaka obligātas mediācijas shēmas, kurās risinātu ar darījumdarbību saistītus civiltiesību pārkāpumus. Mediāciju patērētāju tiesību strīdos starp patērētājiem un tirgotājiem regulē Likums par patērētāju tiesību strīdu alternatīvo izšķiršanu (*Zakon o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova*, NN Nr. 121/16 un 32/19), ar ko transponē ES direktīvas un regulu patērētāju tiesību strīdu izšķiršanas jautājumos. Mediāciju civiltiesību aizsardzības jautājumos un citos ar tiesībām saistītos strīdos var ierosināt kādā no Horvātijas mediācijas centriem, kuros strīdu var izšķirt saskaņā ar dalībnieku interesēm. Sīkāk sk. attiecīgajās apakšiedaļās:

[Mediācija dalībvalstīs](#)

[Atrast mediatoru](#)

[Patērētāju tiesību strīdu alternatīvā izšķiršana](#)

[Mediācijas centri](#)

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likumu (*Zakon o zaštitu potrošača*) tirgotājam ir jānodrošina patērētājam iespēja iesniegt rakstisku sūdzību pa pastu, faksu vai e-pastu.

Saskaņā ar Likumu par Valsts inspekciju (*Zakon o državnom inspektoratu*) par pārbaudes pamatu var būt pieteikumi, kuros minēti dati par ziņotāju (vārds, uzvārds, dzīvesvietas adrese) un norādīta rīcība, kas ir pretrunā normatīvajiem aktiem.

Attiecībā uz starptautisku uzņēmumu darbiniekiem Darba likums (*Zakon o radu*) nosaka, ka darba devējam, kam ir vismaz 20 darbinieku, ir jāieceļ persona, kurai kopā ar darba devēju ir uzdevums pieņemt un risināt ar darbinieku cieņas aizsardzību saistītās sūdzības.

Šīs darbības uzrauga [Valsts inspekcija](#).

6. Vai man ir īpašas tiesības, ja esmu neaizsargāts cietušais, kurš vēlas panākt tiesisko aizsardzību pret civiltiesību pārkāpumiem darījumdarbībā? Vai man ir pieejama juridiskā palīdzība, ja jā — ar kādiem nosacījumiem? Kuras izmaksas segs juridiskā palīdzība? Ja es neesmu ES pilsonis vai nedzīvoju ES, vai man ir pieejama juridiskā palīdzība ar tādiem pašiem nosacījumiem?

Cietušajam, kurš vēlas panākt tiesisko aizsardzību pret cilvēktiesību pārkāpumiem darījumdarbībā, kriminālprocesā ir tādas pašas tiesības kā citiem cietušajiem. Sīkāku informāciju var atrast Eiropas e-tiesiskuma portālā:

Noziegumos cietušo tiesības kriminālprocesā

Kompensācija noziegumos cietušajiem

Saskaņā ar Bezmaksas juridiskās palīdzības likumu (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību ir:

Horvātijas pilsoņiem;

bērniem, kuriem nav Horvātijas valstspiederības, bet kuri atrodas Horvātijā un kurus nepavada par viņiem saskaņā ar likumu atbildīgs pieaugušais;

ārvalstniekiem ar pagaidu uzturēšanās atļauju, kam piemēro savstarpību, un ārvalstniekiem ar pastāvīgas uzturēšanās atļauju;

ārvalstniekiem, kuri atrodas pagaidu aizsardzībā;

ārvalstniekiem, kuri valstī uzturas nelikumīgi, un ārvalstniekiem, kuri uzturas īstermiņā — procesā, kurā lemj par viņu izraidīšanu vai atgriešanu;

patvēruma meklētājiem, personām ar bēgļa statusu un ārvalstniekiem ar alternatīvās aizsardzības statusu, un to ģimenes locekļiem, kas likumīgi uzturas

Horvātijā — procesā, kurā tiem juridisko palīdzību nenodrošina saskaņā ar ģimenes likumu.

Bezmaksas juridiskās palīdzības likums (*NN Nr. 143/13 un 98/19*) regulē nosacījumus un procedūru, kādā nelabvēlīgā situācijā esošas personas var īstenot tiesības uz juridisko konsultāciju un piekļuvi tiesām un citām publisko tiesību struktūrām civillietās un administratīvās lietās.

Bezmaksas juridiskās palīdzības likums paredz, ka bezmaksas juridisko palīdzību saņem arī šādas personas, kas nav Horvātijas pilsoņi:

bērni, kuriem nav Horvātijas valstspiederības, bet kuri atrodas Horvātijā un kurus nepavada par viņiem saskaņā ar likumu atbildīgs pieaugušais;

ārvalstnieki ar pagaidu uzturēšanās atļauju, kam piemēro savstarpību, un ārvalstnieki ar pastāvīgas uzturēšanās atļauju;

ārvalstnieki, kuri atrodas pagaidu aizsardzībā;

ārvalstnieki, kuri valstī uzturas nelikumīgi, un ārvalstniekiem, kas uzturas īstermiņā — procesā, kurā lemj par viņu izraidīšanu vai atgriešanu;

patvēruma meklētāji, personas ar bēgļa statusu un ārvalstniekiem ar alternatīvās aizsardzības statusu, un to ģimenes locekļiem, kas likumīgi uzturas

Horvātijā — procesā, kurā tiem juridisko palīdzību nenodrošina saskaņā ar ģimenes likumu.

Bezmaksas juridiskās palīdzības saņēmēji savas tiesības uz primāro un/vai sekundāro juridisko palīdzību var īstenot likumā noteiktajā kārtībā.

Primārā juridiskā palīdzība ietver vispārējo juridisko informāciju, juridiskās konsultācijas, iesniegumus valsts iestādēm, Eiropas Cilvēktiesību tiesai un starptautiskām organizācijām starptautiskajos līgumos un reglamentos noteiktajā kārtībā, procesuālo pārstāvību valsts struktūrās un juridisko palīdzību strīdu ārpustiesas izšķiršanā. To nodrošina aprīņķu administratīvās struktūras, bet Zagrebas pilsētā (*Grad Zagreb*) — pilnvarotas asociācijas un juridiskās klīnikas, un to var sniegt jebkādā juridiskā jautājumā. Primārās juridiskās palīdzības izmantošanas procedūru uzsāk, tieši sazinoties ar primāro juridiskās palīdzības sniedzēju, kas pēc sava ieskats nosaka, vai ir izpildītas prasības primārās juridiskās palīdzības saņemšanai.

Sekundārā juridiskā palīdzība aptver juridiskās konsultācijas, iesniegumus darba devējam darba ņēmēju tiesību aizsardzībai, iesniegumus un pārstāvību tiesvedībā, kā arī juridisko palīdzību strīdu izšķiršanā pēc vienošanās. Sekundāro juridisko palīdzību sniedz advokāti. Sekundārā juridiskā palīdzība ietver arī atbrīvojumu no tiesvedības izmaksu un tiesas nodevu maksāšanas.

Lai tiktu piešķirta sekundārā juridiskā palīdzība attiecībā uz iesniegumiem un pārstāvību tiesvedībā un atbrīvojumu no tiesas nodevu maksas, pieteikuma iesniedzēja finansiālajai situācijai ir jāatbilst Bezmaksas juridiskās palīdzības likumā paredzētajām prasībām, proti, pieteikuma iesniedzēja un tā māsājniecības locekļu kopējie mēneša ienākumi nedrīkst pārsniegt nodokļu bāzes summu uz vienu ģimenes locekli (3326,00 HRK) un pieteikuma iesniedzēja un tā māsājniecības locekļu mantas kopējā vērtība nedrīkst pārsniegt 60 nodokļu bāzes summas (199 560,00 HRK).

Papildus finansiālo prasību ievērošanai sekundārajai juridiskajai palīdzībai ir jāpiesakās procedūrās, kas ir saistītas ar:

lietu tiesībām, izņemot zemesgrāmatas procesu;

darba tiesiskajām attiecībām;

ģimenes attiecībām, izņemot procesu laulības šķiršanai uz abpusējas vienošanās pamata, ja abiem laulātajiem nav kopīgu vai adoptētu nepilngadīgu bērnu vai vecāku aprūpē esošu pieaugušu bērnu;

izpildes un nodrošinājuma procesu, kas attiecas uz piespiedu piedziņu vai prasījumu nodrošināšanu un izriet no procesa, kurā saskaņā ar Bezmaksas juridiskās palīdzības likuma noteikumiem var piešķirt juridisko palīdzību;

strīdu labprātīgu izšķiršanu;

izņēmuma gadījumā — visām pārējām tiesvedībām administratīvajās un civillietās, ja šāda vajadzība izriet no pieteikuma iesniedzēju un to māsājniecības locekļu ģimējiem dzīves apstākļiem saskaņā ar Bezmaksas juridiskās palīdzības likuma pamatmērķi.

Sekundārās juridiskās palīdzības piešķiršanas procedūru uzsāk, vērojoties rajona vai Zagrebas pilsētas kompetentajā administratīvajā struktūrā. Iesniegumu iesniedz uz standarta veidlapas, kurā ir iekļauta pieteikuma iesniedzēju un to māsājniecības locekļu piekrišana, ka tiek piekļūts visiem datiem par to kopējiem ienākumiem un mantu, kā arī pieteikuma iesniedzēja apstiprinājums, ka sniegtā informācija ir precīza un pilnīga.

Procedūrā par sekundārās juridiskās palīdzības piešķiršanu pieteikuma iesniedzējam, kurš atbilst prasībām, lai īstenotu tiesības uz sekundāro juridisko palīdzību, kompetentā iestāde pieņem lēmumu par sekundārās juridiskās palīdzības piešķiršanu, norādot piešķirtās juridiskās palīdzības veidu un apjomu. Ar sekundārās juridiskās palīdzības piešķiršanu jāsaprot pilnīgs vai daļējs sekundārās juridiskās palīdzības izmaksu segšanas nodrošinājums, kas ir atkarīgs no pieteikuma iesniedzēju un to māsājniecības locekļu kopējiem mēneša ienākumiem. Lēmumā par sekundārās juridiskās palīdzības piešķiršanu norāda arī juristu, kurš sniegs sekundāro juridisko palīdzību.

Ja pieteikuma iesniedzējs neatbilst prasībām, lai tam piešķirtu tiesības uz sekundāro juridisko palīdzību, tiek pieņemts lēmums par pieteikuma noraidīšanu. Pieteikuma iesniedzējs lēmumu par pieteikuma noraidīšanu var pārsūdzēt Tieslietu ministrijā (*Ministarstvo pravosuđa*). Par Tieslietu ministrijas lēmumu noraidīt apelācijas sūdzību var sākt administratīvo procesu.

Ja bezmaksas juridiskās palīdzības saņēmējs ir zaudējis puse, proti, zaudē procesā, par kuru ir piešķirta sekundārā juridiskā palīdzība, tam nav pienākuma atlīdzināt juridiskās palīdzības izmaksas. Tomēr sekundārās juridiskās palīdzības piešķiršana nenozīmē, ka tās saņēmējs, kas ir zaudējis puse, tiks atbrīvots no pienākuma maksāt pretējai pusei radušās tiesvedības izmaksas, par kurām tiesa pieņems lēmumu saskaņā ar noteikumiem par tiesvedību tiesā. Bezmaksas juridisko palīdzību var piešķirt arī pārrobežu strīdos. Bezmaksas juridiskās palīdzības likumā pārrobežu strīdi ir definēti kā strīdi, kuros personai, kas iesniegusi pieteikumu juridiskās palīdzības saņemšanai, ir domicils vai dzīvesvieta Eiropas Savienības dalībvalstī, kas nav tiesas vai tiesas nolēmuma piespiedu izpildes vietas dalībvalsts.

Juridisko palīdzību piešķir pārrobežu strīdos civillietās un komercietās, mediācijas procesā, ārpustiesas izlīgumos, publisko aktu izpildē, kā arī šādos procesos sniegtās juridiskajās konsultācijās. Noteikumus par juridisko palīdzību pārrobežu strīdos nepiemēro nodokļu, muitas un citos administratīvajos procesos.

Juridiskās palīdzības saņemšanas pieteikuma iesniedzējiem pārrobežu strīdos piešķir juridisko palīdzību, ja tie atbilst Bezmaksas juridiskās palīdzības likumā noteiktajām prasībām. Izņēmuma gadījumā juridisko palīdzību var piešķirt pieteikuma iesniedzējiem, kuri neatbilst Bezmaksas juridiskās palīdzības likumā noteiktajām prasībām, ja tie pierāda, ka nespēj segt tiesāšanās izmaksas tādēļ, ka dzīves dārdzība to domicila vai pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī ir nesamērīga ar Horvātijas dzīves dārdzību.

Horvātijā pieteikuma iesniedzējiem vai tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā ir to domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta (nosūtītāja iestāde), ir jānosūta pieteikums juridiskās palīdzības saņemšanai Tieslietu ministrijai (saņēmēja iestāde). Veidlapas un pievienotie dokumenti ir jāiesniedz horvātu valodā. Pretējā gadījumā pieteikumu noraida.

Ja strīds, kurā pieteikuma iesniedzējs lūdzis juridisko palīdzību, nav pārrobežu strīds vai ja pieteikuma iesniedzējam nav tiesību uz juridisko palīdzību pārrobežu lietās, Tieslietu ministrija pieņem lēmumu, ar kuru noraida pieteikumu. Tieslietu ministrijas lēmums nav pārsūdzams, taču var sākt administratīvo procesu.

Saskaņā ar Horvātijai saistošo divpusējo un daudzpusējo starptautisko nolīgumu noteikumiem bezmaksas juridisko palīdzību var piešķirt personām, kuras nav Eiropas Savienības rezidenti.

Vairāk par juridisko palīdzību Horvātijā sk. tīmekļa vietnē:

[Juridiskā palīdzība](#)

---

[1] Personiskās tiesības: tiesības uz dzīvību, fizisko un garīgo veselību, reputāciju, godu, cieņu, vārdu, privāto un ģimenes dzīvi, brīvību u. c.

Lapa atjaunināta: 09/02/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.